

Oud Woudenberg

2003-3

is een uitgave van de Stichting Oud Woudenberg.
Deze Stichting is opgericht op 15 december 1955
en stelt zich ten doel:

- 1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbend op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.*
- 2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.*
- 3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in verleden en heden.*

Voorzitter: P.D. de Kruif
Secretaris: O.G.A. Honders
Rembrandtlaan 40
3931 TK Woudenberg
(033) 2863649
Postadres: Postbus 2.3930 EA Woudenberg
Penningmeester: H. Schouten
Postbank nr: 2057783
banknummer: 372434401

Redactie
'Oud Woudenberg': W. de Greef
H.G. Moesbergen
E.C. Veldhuis (eindredacteur)
Nico Bergsteijnweg 67
(033)2862799

Aanmelden als donateur: bij het secretariaat
Minimale donatie: Euro 7,50 per jaar

De oudheidkamer aan de Schans nr. 20 is geopend op iedere tweede vrijdag van de maand van 19.00 tot 20.00 uur en elke maandag van 14.00 tot 15.30 uur.

Inhoud 'Oud Woudenberg' nr. 3,2003

Woord vooraf	blz.	2.
De Treeker Eik (recensie)		2.
Oud-Woudenbergse Families (3)		4.
Naar Xanten		14.
Open Monumentendag in Woudenberg		16.
Van de Bestuurstafel		17.
Tips		17.
Reacties op berichtje in 'Oud Woudenberg' 2003-2		18.
Tenslotte		20.

■ **_Woord vooraf**

Deze keer in 'Oud Woudenberg' aandacht voor het boek van de hand van Wim Schipper: 'Verleden en heden van de Treeker eik en zijn omgeving'. Een boek wat voor velen interessant kan zijn. Natuurlijk schrijft Wim de Greef weer over een oude Woudenbergse familienaam. Dit keer de naamdragers Van **Egdom**.

Wilt u meer weten over het jaarlijkse uitstapje? Op 10 september gaan we naar Xanten (net over de grens) in Duitsland.

Totaal kosten € 38,00. Om u voor die reis op te geven, kunt u gebruik maken van het formulier in deze uitgave.

Het bestuur deelt u iets mede over een nieuw bestuurslid en er zijn enkele tips.

Tenslotte iets over het berichtje uit 1936 uit het vorige nummer.

Wij wensen u veel leesplezier.

De redactie

2. De Treeker eik

In 250 jaar ontwikkelde zich een eik bij huize 'Den Treek' zich van zaailing tot de hedendaagse reus. Omdat de eigenaren van het gelijknamige landgoed een speciale band met deze eik hebben, heeft de familie De Beaufort in 1965 de Stichting 'De Treeker eik' in het leven geroepen. Wim Schipper, schrijver van menig artikel over interessante zaken in en rond Woudenberg, schreef ter gelegenheid van het jubileum van deze bijzondere boom het boek-je 'Verleden en heden van de Treeker eik en zijn omgeving' *). Vooral omdat Schipper veel aandacht heeft besteed aan de landschappelijke omgeving, de ontwikkelingen daarin en de rol van de mens daarbij is het voor een breder publiek een interessant geheel geworden.

Verleden en heden van
de Treeker eik
en zijn omgeving

Zo koppelt hij de beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van huize en landgoed Den Treek aan die van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei en de menselijke activiteiten die al vanaf 5000 jaar geleden daarop invloed uitoefenden. De ontwikkeling van de landbouw door de eeuwen heen en de landschappelijke ontwikkelingen daardoor komen goed aan bod. Ook de invloed van de eigenaren van de het landgoed op basis van hun zich ontwikkelende visie op maatschappij, natuur- en landschapsbeheer worden helder beschreven.

Wie geïnteresseerd is in de ontwikkeling van de natuur in westelijk Woudenberg, komt zeker aan zijn of haar trekken.

Het boek is rijk geïllustreerd met foto's, kaarten en tekeningen die de toch al goed leesbare tekst perfect ondersteunen. Ook is daartoe te rekenen de in aparte katernen beschreven informatie over de bepaalde aspecten van de natuur zoals wij die nu in de Woudenbergse omgeving kunnen waarnemen.

Een goed leesbaar, informatief boek dus. Voor degenen die een bredere kennis willen opdoen over 'Den Treek' en het westelijk deel van Woudenberg en de ontwikkelingen in dat gebied door de eeuwen heen zeker een aanbeveler!

Emil Veldhuis

*) ISBN 90-70150-d-9 Verkrijgbaar via de BDU en bij de boekhandel

3. Oud-Woudenbergse Families (3)

In een adresboek uit 1923 staan alle 613 Woudenbergse gezinnen. De volgende achternamen komen het meest voor:

De Bree (9x), Van Dijk (10x), Van **Egdom** (14x), Van **Ginkel** (13x), (Van) Kolfshoten (15x), **Koudijs** (11x), Van de **Lagemaat** (10x), ter **Ma(a)ten** (8x), **Meerbeek** (8x), **Meerveld** (8x), **Moesbergen** (8x), **Schimmel** (10x), **Veld(t)huizen** (12x), **Wagensveld** (7x), Van de **Wetering** (8x), Van der **Wiel** (9x), (Van) **Wol(f)swinkel** (12x).

Deze keer graag uw aandacht voor naamdragers Van **Egdom**.

1923: Het Adresboek¹

In het adresboek uit 1923 staan veertien gezinnen Van **Egdom**. (NB Het huisnr. is een plaatselijk doorlopend nummer.)

naam	beroep	huisnr.	straat/buurt
<i>Egdom, A. v.</i>	--	392	--
<i>Egdom, C. v.</i>	jachttopziener	222	Henschoten
<i>Egdom, E. v.</i>	landbouwer	403	--
<i>Egdom, G. v.</i>	arbeider	276a	Ekeris
<i>Egdom, G. v.</i>	spoorwegarb.	361	--
<i>Egdom, J. v.</i>	landbouwer	409b	Helweg ²
<i>Egdom, J. v.</i>	arbeider	142	Achterstraat
<i>Egdom, J.W. v.</i>	timmerman	313c	Stationsweg
<i>~ ~ d o r n v.</i>	landbouwer	327	De Nort
<i>Egdom, R. v.</i>	timmerman	12	Voorstraat
<i>Egdom, T. v.</i>	landbouwer	413	Helweg
<i>Egdom, W.J. v.</i>	timmerman	95a	Geeresteinschelaan
<i>Egdom, Wed. W.v.</i>	--	104	Schoolstraat
<i>Egdom, Mej. W.v.</i>	--	202	De Meent

¹ Adresboek der Gemeenten Bunschoten, Hoogland, Nijkerk, Leusden, Woudenberg, Scherpenzeel, Renswoude, Hoevelaken en Stoutenburg, bewerkt naar de officieele gegevens welwillend verstrekt door de betreffende secretariëen, drukkerij S.W. Melchior, Amersfoort, 1923.

² Tegenwoordig Laagerfseweg.

Het echt-paar Albert van Egdom en Rijkje Peelen met hun kinderen Evert en Jacoba voor de deeldeuren van hun boerderij Groot Egdom in 1902³

**1824:
Volkstel**

ling⁴

naam	aantal gezinnen
<i>Egdom, van</i>	11

1805: Lidmaten kerk⁵

Van de **Gereformeerde** (vanaf 1816: **Hervormde**) Gemeente Woudenberg.

Gerrit is getrouwd met Aaltje en Jan **Gerritse** is zijn broer (zonen van Jan **Gerrits** van Egdom op Groot Egdom). **Gijsbertje** en **Wijntje** zijn de vrouwen van de broers **Rijk** en **G(erit)**, zonen van Jan **Rijkse** van Egdom van de boerderij **Egdom** het Eerste.

naam	opmerkingen
Gerrit van Egdom	obiit [=is gestorven]
Aaltje van 't Voort	huisvrouw van G. van Egdom , obiit 1813
Jan Gemtse v. Egdom	
Gijsbertje Veenendaal	huisvrouw van Rijk v. Egdom , obiit 1808
Wijntje van Barneveld	huisvrouw van G. van Egdom

³ J. van Lambalgen, Woudenberg in oude ansichten, 1974, uitsnede van foto 74.

⁴ J.J. Timmer, Het bevolkingsregister van 1824, in: De Klapperman, 1986.

⁵ Lidmaten geref. gem. Woudenberg 1683, 1690-1816 (Historische Toegangen van de Gelderse Vallei [HTGV], deel 20).

De familie Van Egdom van boerderij De Heul aan de Laagerfseweg ca.1907. Vlnr Teunisje en Jaantje, op de bok Evert-Jan en Jan, daarnaast vader Jan van Egdom, Gerritje en Luitje. Moeder was al overleden.⁶

gezinnen⁷

**1783:
Huisge-**

Op deze lijst van huisgezinnen komt de naam Van *Egdom* niet voor. Wel staan er twee gezinnen op waarvan de kinderen Van **Egdom** heten. **Evert** van Schaaik is namelijk getrouwd met de weduwe van Jan Gerritsz van **Egdom** en **Willem Verbeek** met de weduwe van Jan Rijksz van **Egdom**.

naam	<i>Evert van Schaaik</i>
grootte van het gezin	7 personen
leeftijden	boven de 10 jaar
beroep	boer [op Groot Egdom]
land in gebruik	30 morgen ⁸

⁶ W.H.M. Nieuwenhuis, *Geschiedenis van Rumelaar*, 1996, foto op pag. 35.

⁷ Het Utrechts Archief, r.a. Woudenberg, *Huisgezinnen 1783*, inv.nr. 2347.

⁸ Morgen is een oppervlaktemaat, ruim 0,8 hectare.

naam	<i>Willem Verbeek</i>
grootte van het gezin	6 personen
leeftijden	boven de 10 jaar
beroep	boer [op Egdome het Eerste]
land in gebruik	18 morgen

1748: Huisgezinnen⁹

In 1748 vinden we weer twee gezinnen Van Egdome; allebei nog zonder achternaam. *Gerrit Jansen* op Egdome, dit is Groot Egdome en *Jan Rijkssen*, die boer is op Egdome het Eerste, met zijn zuster.

naam	<i>Gerrit Jansen op Egdome</i>
burgerlijke staat	weduwenaar van <i>Gerritje</i> van Lunteren
grootte v.h. gezin	6 personen
leeftijden	1 zoon boven de 10 jaar, 1 dochter boven de 10 jaar, 3 knechts, 1 meijdt
beroep	boer
land in gebruik en in eigendom	45 morgen met plag en heyvelt
naam	<i>Jan Rijkssen en suster</i>
burgerlijke staat	ongehuwd
grootte v.h. gezin	5 personen
leeftijden	2 knechts, 1 meijdt
beroep	boer
land in gebruik en waarschijnlijk ook in eigendom	ruim 20 morgen

⁹ Huisgezinnen gerecht Woudenberg 1748 (HTGV 8).

1693: Haardstedengeld¹⁰

Ook in 1693, op de belastinglijst van het aantal schoorstenen, komen we de bewoners en/of eigenaars van de boerderijen op Egdome tegen.

(96) *Willem Jansz op Egdome* bij Oudenhorst bruijcker en *Jorden Thonisz eijg(enaa)r* en bij den bruijcker (gebruiker c.q. bewoner) opgegeven, van een huis (boerderij) met 2 haardsteden (schoorstenen). [Dit is Klein Egdome.]

(99) *Gijsbert Evertsz op Egdome* bruijcker en voor een gedeelte *eijg(enaa)r* met de *kinderen van Jan Gerritz*, van een huis (boerderij) met 2 haardsteden. [Dit is Groot Egdome.]

(100) *Barent Aelten* in de kamer van *Gijsbert Evertsz* daghuerder (dagloner c.q. huurder) en *Gijsbert Evertsz* en de *kinderen van Jan Gerritsz eijg(enaa)rs* en bij den bruijcker opgegeven, van een woonvertrek met 1 haardstede. [op Groot Egdome]

(101) *Erris Cornelisz* bruijcker en de *kinderen van Cornelis Errissen eijg(enaa)rs* en bij de *dogter* opgegeven, van een huis (boerderij) met 3 haardsteden. [Dit is Egdome het Eerste.]

1675: Huisgezinnen¹¹

(88) *Aris Cornelisz*, bouwman met zijn vrouw. [Egdome het Eerste]

(93) 6 *mindejarige kinderen op Egdome* bouwlyuden [=boeren]. [Groot Egdome]

(94) *Aelt Gerritsz* met zijn vrouw ende vier kindem minderjarich, bouwman [=boer] [Klein Egdome]

¹⁰ Haardstedengeld gerecht Woudenberg 1693 (HTGV 12)

¹¹ Huisgezinnen Woudenberg en Geerestein 1675 (HTGV 11)

1653: Slaperdijkgeld¹²

Inzameling voor aanleg van de Slaperdijk:

Onder de kop "BRINCK-EN BROECKANT ENDE T GEVOLCH VAN DIEN" staan genoemd *Cornelis Arisz* en *Gerrit Harmantsz*.

Cornelis Arisz en *Gerrit Harmantsz* (=Hermansz) zijn de eigenaars van het goed *Egdom* dat zij in dat jaar van het Kapittel van Oudmunster hadden gekocht.

Omdat Cornelis Ansz en Gerrit Hermansz, voor zover nu bekend, de oudste stamvaders zijn van families met de achternaam Van Egdom, laat ik een oudere opsomming van eigenaars en bewoners van het *goed Egdom*, achterwege.¹³

Het erf van de boerderij Groot Egdom (Lambalgseweg 18, Woudenberg) ca. 1930.¹⁴ De stamboerderij van de Van Egdom's die afstammen van Gerrit Hermansz.

¹² Slaperdijkgeld Woudenberg, Leusden c.s. en Renswoude 1653 (HTGV 19)

¹³ Voor oudere gegevens over het goed Egdom vanaf 1373, zie W.H.M. Nieuwenhuis, *Het Goed Egdom*, in: De Klapperman, 1994.

¹⁴ Zie noot 13, p.304.

1653-2003: 350 jaar Van Egdome op Groot Egdome¹⁵

Hieronder de stamreeks van de nakomelingen van *Gerrit Hermansz* van de boerderij Groot Egdome.

Het is uniek dat een geslacht in de mannelijke lijn, met dezelfde achternaam, al zolang op haar stamboerderij verblijft.

GERRIT HERMANZ trouwt Scherpenzeel 1618 met Anna Jansen
Koopt de helft van het goed Egdome in 1653 en wordt daar boer.

|

JAN GERRITZ VAN EGDOME trouwt Scherpenzeel 1655 met Memchie Jans
Grafsteen in de kerk van Scherpenzeel met opschrift "IAN GERRITSEN VAN EGDOME"¹⁶

|

GERRIT JANSZ VAN EGDOME trouwt 2e Lunteren 1707 Gerritje Everts

|

JAN GERRITZ VAN EGDOME trouwt Renswoude 1756 Aaltje Harms,
(1711-1766) Zij hertrouwt W'berg 1768 Evert vanSchaaik

|

GERRIT JANSZ VAN EGDOME trouwt 2e W'berg 1797 Aaltje van 't Voort
(1757-1815)

EVERT VAN EGDOME trouwt Woudenberg 1838 Jacoba van Ravenhorst
(1804-1882)

|

ALBERTUS VAN EGDOME trouwt Woudenberg 1877 Rijkje Peelen
(1844-1931)

|

EVERT VAN EGDOME trouwt W'berg 1905 Jannetta Maria v. Wolfswinkel
(1878-1958)

|

Van hun nakomelingen, wonen er werken er nog steeds op Egdome.

¹⁵ C. Wolswinkel, *18. Stamreeks Van Egdome I (ca.1580-1965)* in: Wolswinkel-De Lange Stamreeksen, 1996, pp.44-49.

¹⁶ W. de Greef, Grafstenen in de kerk van Scherpenzeel, 1983.

Schrijfwijze, soort naam, betekenis en afkomst"

De schrijfwijze is meestal *Van Egdome*, soms *Van Egdame* en (*Van*) *E(c)kdam*.

Evenals De Bree en Van Dijk in de vorige afleveringen, is *Van Egdome* een herkomstnaam.

Voor de meeste Van Egdome's geldt, dat hun familienaam is ontleend aan het gelijknamige goed in Woudenberg.

*Boerderij Egdome het Eerste (Lambalgseweg 13, Woudenberg) in 1982.*¹⁷ *De stamboerderij van de Van Egdome's die afstammen van Cornelis Arisz.*

¹⁷ Zie ten dele en vergelijk: W.H.M. Nieuwenhuis, *Het Goed Egdome*, in: *De Klapperman*, 1994, met name p.276, k.1, de kaart op p.281 en p.310, k.2.

¹⁸ Zie noot 18, p.325.

De meesten stammen af van *Cornelis Ansz* of van *Gerrit Hermansz* die in 1653 samen het goed *Egdom* onder Woudenberg kochten.

Het aandeel van *Cornelis Ansz* omvatte de boerderijen *Egdom het Eerste* (thans *Lambalgseweg 13*) en *Klein Egdom* (bij Oudenhorst, afgebroken in 1895 bij de aanleg van de spoorlijn *Amersfoort-Kesteren*).

Het andere deel was eigendom geworden van *Gerrit Hermansz*. Dit was *Egdom het Tweede*, later aangeduid met de naam *Groot Egdom* (thans *Lambalgseweg 18*).

Rond 1700 werden er nog twee boerderijen op het grondgebied gebouwd, nl. *Egdom bij het Hek* (thans *Lambalgseweg 24*) en het kleinere *Broekhuisje* (afgebroken ca. 1850). Tenslotte verrees ca. 1800 een kleine woning genaamd *Nieuw Apeldoorn*, genoemd naar de toenmalige eigenaar *Wulfert van Apeldoorn*.

In eerste instantie werden deze woningen gebouwd voor familieleden. Later werden ze soms -tijdelijk- verhuurd aan derden.

Er zijn dus in ieder geval twee, omvangrijke, niet-verwante families *Van Egdom*. Eventuele andere naamgenoten kunnen afstammen van latere huurders van een van de boerderijen of van eigenaars of bewoners vóór 1653. Tenslotte is afstamming van een gelijknamige boerderij elders, niet uit te sluiten.

De betekenis van de naam '*Egdom*' moet gezocht worden in de ligging van de landerijen.

Het is een langgerekte strook tussen de Utrechtse Heuvelrug, ongeveer vanaf de spoorlijn *Utrecht-Arnhem* ter hoogte van het benzinstation *Oudenhorst* aan de snelweg *A12* tot nabij de *Lunterse Beek*, ter hoogte van de *Brinkanterweg*.

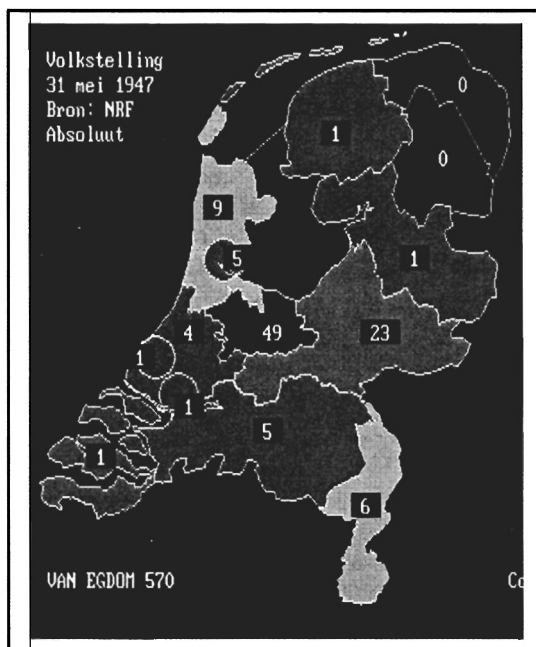
Het beslaat zo'n 100 hectare en wordt doorsneden door het oude tracé van de spoorlijn *Amersfoort-Kesteren*.

Op hoogtekarten is te zien dat de gronden van *Egdom* hoger liggen dan de omgeving. '*Dom*' of '*Dam*' is dan letterlijk '*dam*' (verhoging in het landschap).

'*Eg*', '*Ek*' is waarschijnlijk afgeleid van '*eek*' en dat is '*eik(en)*'.

Egdom betekent dan een (brede) dam begroeid met eiken.

1947: Spreiding over Nederland

Het kaartje hiernaast geeft de relatieve spreiding aan over Nederland van personen met de naam *Van Egdome* in 1947.¹⁹

Er leefden toen in ons land 570 **mensen** met deze familienaam.

Hiervan woonde bijna de helft (49%) in de provincie Utrecht en 23% in Gelderland. 28% woonde in de overige provincies.

(door afronding is het totaalpercentage

op het kaartje geen 100%)

2000: Telefoonboek KPN

In 2000 komt de naam *Van Egdome* in het telefoonboek onder Woudenberg 20 keer voor. In het Adresboek uit 1923 was dit 14 keer.

Wim de Greef Azn.

e-mail: familiehistorie@hotmail.com
internet: www.bureau-familiehistorie.nl

¹⁹ Nederlands Repertorium van Familienamen, Volkstelling 1947, op kaart gezet door Van Berkel, 1993.

4. Uitstapje 2003

Het jaarlijkse uitstapje van de Stichting Oud Woudenberg is, zoals al eerder medegedeeld, vastgesteld op woensdag 10 september 2003. Wij hopen klokslag 08.15 uur te vertrekken vanaf de parkeerplaats naast de Oudheidkamer aan De Schans.

Wij gaan dit jaar naar het historische stadje Xanten, vlak over de Duitse grens (***Vergeet niet een identiteitsbewijs mee te nemen!***)

Het uitstapje is deze keer voorbereid door de voorzitter en de secretaris.

Als bijlage in de uitgave Oud Woudenberg vindt u een deelnameformulier. Indien u met ons mee gaat wilt u dit formulier dan ingevuld in de brievenbus bezorgen bij de volgende adressen:

O.G.A. Honders, Rembrandtlaan 40, H. Wildschut, J.F.

Kennedylaan 13 of mevr. L. Pater-De Lange, Zegheweg 8.

Opsturen naar de Stichting Oud Woudenberg, Postbus 2, 3930 EA Woudenberg mag ook.

De prijs voor dit uitstapje is begroot op € 38,- per persoon. Gaarne voor 5 september overmaken op rekeningnummer 37 24 34 401.

Wat gaan we doen?

Om circa 10.00 uur worden wij in Xanten verwacht bij de familie Kuppers van de Konditorei/Bäckerei "Am Klever Tor" waar we onze koffie met een heerlijk stuk gebak zullen nuttigen. Zij zijn gespecialiseerd in zeer bijzondere Torten und Kuchen. Het is de oudste Bäckerei in Xanten en de eigenaar is al van de zesde generatie(sinds 1816). Gezien de capaciteit van deze Konditorei, zal waarschijnlijk ook een aantal deelnemers gebruik gaan maken van Café de Fries aan de overkant van de straat. Ook daar zijn de 'Kafee und Kuchen' van zeer goede kwaliteit. Ook dit café telt al aardig wat jaren; het is 175 jaar geleden dat de voorouders van de huidige eigenaar hier met hun werk startten.

Hierna bezoeken wij de Dom St.Viktor in het centrum van de stad. Wij krijgen daar een Nederlandstalige presentatie over de geschiedenis van deze kathedraal **terwijl** wij op ons gemak kunnen zitten. Na verdere bezichtiging gaan wij naar de overkant van het plein bij de Dom om de lunch te gebruiken in restaurant "Hövelmann".

Om circa 13.45 uur maken we ons op voor een bezoek aan het Archeologische Park. Xanten is vanouds een Romeinse stad. Het eerste Romeinse kamp werd daar gevestigd in het jaar 12 voor Chr. We komen binnen door de Havenpoort omdat vroeger deze oude Romeinse stad, die toen **Colonia Ulpia Traiana** heette, aan het water (zijtak van de Rijn). De nederzetting werd vernoemd naar keizer Traianus. In de achter ons liggende eeuwen is van de oude stad niet veel meer over **gebleven**. Veel van wat we zullen zien zijn reconstructies van die vergane glorie, maar het **geeft** toch een duidelijk beeld hoe het vroeger is geweest. De stadsplanning met z'n rechte straten doet modern aan. In het park zijn de woon- en leefsituaties van 2000 jaar geleden goed in beeld gebracht. We zullen niet het gehele park bekijken. De loopafstand is daarvoor te groot. Het is de bedoeling de deelnemers in twee groepen te splitsen. Beide groepen beginnen met een gids uit eigen gelederen bij een van de twee meest in het oog lopende gebouwen: het amfitheater en de tempel.

Tijdens de rondgang van komen we nog een aantal buitengewoon interessante oudheden tegen. Om circa half vier komen we dan weer bij elkaar.

Na het bezoek aan het Archeologische Park gaan we naar de 'thermen' (badhuizen) aan de overkant van de doorgaande weg door Xanten. In 1879 zijn de restanten van deze thermen ontdekt en

in 1880 zijn de opgravingen begonnen. Ze zijn thans geheel door een glazen opbouw overdekt. Men krijgt een zeer duidelijk beeld hoe de Romeinen vroeger hun badhuizen hadden ingericht inclusief een vorm van hete lucht verwarming. 'Ze waren zo gek nog niet die Romeinen'.

Rond de klok van vijven hopen we de terugreis weer te aanvaarden. Beslist een dag die u moet meemaken.

5. Open Monumentendag

Ook in Woudenberg wordt er op zaterdag 13 september a.s. aandacht besteed aan Open Monumentendag. De officiële opening vindt plaats in Huize Geerestein; alleen officieel genodigden kunnen hier terecht.

De volgende activiteiten zijn openbaar:

- * Openstelling raadszaal van het gemeentehuis van Woudenberg (is een rijksmonument!). Oud Woudenberg verzorgt daar een expositie over 'Boerenbouw'. Open van 10.00 tot 16.00 uur.
- * Open dag in Hoeve 'De Beek' (rijksmonument), Brinkkanterweg 23. Er is daar een expositie van antieke **quilt**en. Ook is er een presentatie over bepaalde boerderijen in Utrecht gepland door J. Lagerweij uit **Scherpenzeel**. Open van 10.00 tot 16.00 uur.
- * Openstelling Grote Kerk en toren van Woudenberg. De toren kan onder leiding worden beklommen. In de kerk uitleg over de geschiedenis en het orgel van de kerk wordt bespeeld. Open van 10.00 tot 16.00 uur.

Voor de groepen 8 van de Woudenbergse basisscholen zal een bezoek aan een agrarische onderneming worden georganiseerd. De scholen ontvangen daarover bericht

6. Van de bestuurstafel.

Op de bestuursvergadering van 4 juni 2003 is de heer W. de Greef, "t Schilt 60, geïnstalleerd als 1e bestuurslid van de Stichting Oud Woudenberg. Hiermee is het maximum aantal bestuursleden bereikt. De heer Wim de Greef is geen onbekende voor u, omdat hij de artikelen schrijft over oud- Woudenbergse familienamen. Hij zal o.m. de redactie versterken. Ook met betrekking tot de automatisering zal hij ons tot een hand en een voet zijn. Wij heten hem van harte welkom en hopen dat de Stichting Oud Woudenberg nog lang van zijn kennis en inzet gebruik mag maken.

7. Tips

Derde Nationale Geschiedenisdag.

Het Nederlands Centrum voor Volkscultuur houdt op zaterdag 1 november de Nationale Geschiedenisdag in het schouwburg & congrescentrum "Orpheus" te Apeldoorn. Thema: Het andere gezicht: Conflict en geweld in de Vaderlandse geschiedenis.

Er zijn die dag 16 parallelsessies o.a. 'Zwaar weer in de polder', 'Vrouwen en geweld', 'Historische verenigingen en het onderwijs', en 'Nederland en zijn militaire traditie'.

Het programma begint om 10.00 uur en duurt tot 18.00 uur. De kosten zijn € 40,00 en dat is inclusief koffie bij binnenkomst, een lunch en een drankje na. Wilt u deelnemen of meer informatie?

Neem contact op met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur tel. (030) 2760244 of mail naar ncv@volkscultuur.nl

400 jaar Boheems glas.

In museum Flehite in Amersfoort is vanaf 13 september 2003 tot 4 januari 2004 een wereldberoemde glascollectie te zien. Uit het Noord-Boheems museum in Liberec komen zo'n tachtig kostbare

topstukken van glaskunst naar Nederland. De kunst van het glasblazen is in Bohemen een eeuwenlange traditie. Al rond 1600 was Boheems glas in Europa een gewild artikel bij degenen die dat konden betalen.

Museum Flehite, Westsingel 50, Amersfoort. Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 11.00 - 17.00 uur, 's-zaterdags van 13.00 - 17.00 uur.

Dwars door Utrecht.

In samenwerking met de gemeente Utrecht is een boek uitgebracht over de opgravingen langs de HOV-busbaan. Utrecht is een stad met een geschiedenis van meer dan twintig eeuwen. 'Dwars door Utrecht' is het eerste deel van de Utrechtse stadsgeschiedenissen. Het boek geeft een interessante historische dwarsdoorsnede van de stad die loopt van het Vredenburg, via de Oudegracht, de Neude, het Janskerkhof en het Lucasbolwerk tot aan de Berekuil. Het is voor E 14,95 per exemplaar rechtstreeks te bestellen bij de Uitgeverij Matrijs, Antwoordnummer 4121, 3500 VB Utrecht. (postzegel niet nodig) Ook is het boek via de boekhandel verkrijgbaar (ISBN 90 5345 2303)

8. PINKSTERDRUKTE IN WOUDEMBERG IN HET JAAR 1936.

In onze vorige uitgave van Oud Woudenberg hebben wij reacties gevraagd op een artikel in het blad van de Oudheidkundige vereniging te Leersum, dat gaat over een gebeurtenis op de 2e Pinksterdag van het jaar 1936 en dat zich zou hebben afgespeeld in onze gemeente.

Op basis van een reactie kunnen wij het volgende reconstrueren.

In de tweede helft van de jaren dertig van de vorige eeuw waren er over ons gehele land verspreid personen die sympathiseerden met de opvattingen van het Duitse Hitlerregiem, waaruit enkele jaren later de tweede wereldoorlog zou ontstaan met alle nare gevolgen van dien.

Jaarlijks kwamen deze sympathisanten voor een z.g. toogdag bijeen op de Goudsberg in Lunteren om met elkaar hun sympathieën tot uiting te brengen. Dit veelal tot grote ergernis van de vele tegenstanders van dit duivelse regiem.

Woudenberg lag in die jaren aan de belangrijke verbindingsweg Utrecht-Arnhem. Er was toen nog in het geheel geen sprake van de snelweg, de latere A 12. Met de aanleg van die weg werd pas begonnen in de oorlogsjaren en deze snelweg is eerst aan het einde van de jaren veertig van de vorige eeuw in gebruik genomen. In de oorlog lag er alleen het tracé van zand en vandaar werd deze snelweg in aanleg wel 'het hazenpad' genoemd, waarlangs de Duitse bezetters zonodig zouden kunnen vluchten.

Eind dertiger jaren was de rijksweg Utrecht-Zeist-Woudenberg-Scherpenzeel-Renswoude-De Klomp-Ede-Arnhem een zeer belangrijke verbindingssader van west naar oost en omgekeerd, eigenlijk de verbindingsweg naar het buurland Duitsland.

Veel deelnemers aan die toogdag in Lunteren kwamen op de 2e Pinksterdag dus door Woudenberg. Vooral aan de Poort - de ontmoetingsplaats voor de Woudenbergers bij uitstek – kwamen dan de antigevoelens jegens de genoemde sympathisanten tot uitdrukking. Het bleef niet altijd bij scheldwoorden alleen. Er werd zelfs met stenen e.d. gegooid. Hierdoor dreigde soms een handgemeen te ontstaan. Gelukkig wist de toenmalige veldwachter Tekenburg de partijen wel uit elkaar te krijgen en voor zover bekend zijn er nooit al te grote excessen ontstaan. Tot en met het begin van de tweede wereldoorlog bleef het een jaarlijks terugkerend gebeuren en werden deze voorbijgangers in Woudenberg beslist niet hartelijk toegejuicht.

Dat hierover in die tijd ook in de Doornsche Courant werd geschreven is wel logisch, omdat ook vanuit onze buurgemeenten belangstellenden hierop af kwamen.

Het verdriet dat de gevolgen van de denkbeelden van Hitler voor, in en na de oorlog **teweeg** hebben gebracht, zal bij velen van ons nog in herinnering voortleven.

Henk Moesbergen

9. Tenslotte

Schenkeningen:

- maart 2003 door De Vereniging 'Oud Scherpenzeel':
'Geschiedenis van het dorp Scherpenzeel'
- idem door R.M. van Drie:
'De Gelderse Vallei in de mobilisatie en meidagen
1940', Kees Kramer
'De Grebbelinie', J.C.T. van Blommenstein
- juni 2003 door de heer v.d. Gende:
'Nederlandse Monumenten in Beeld'
- aug. 2003 door A. Schuurman:
'Stamboom Schuurman (1360-heden)'

Nieuwe aanwinsten bibliotheek:

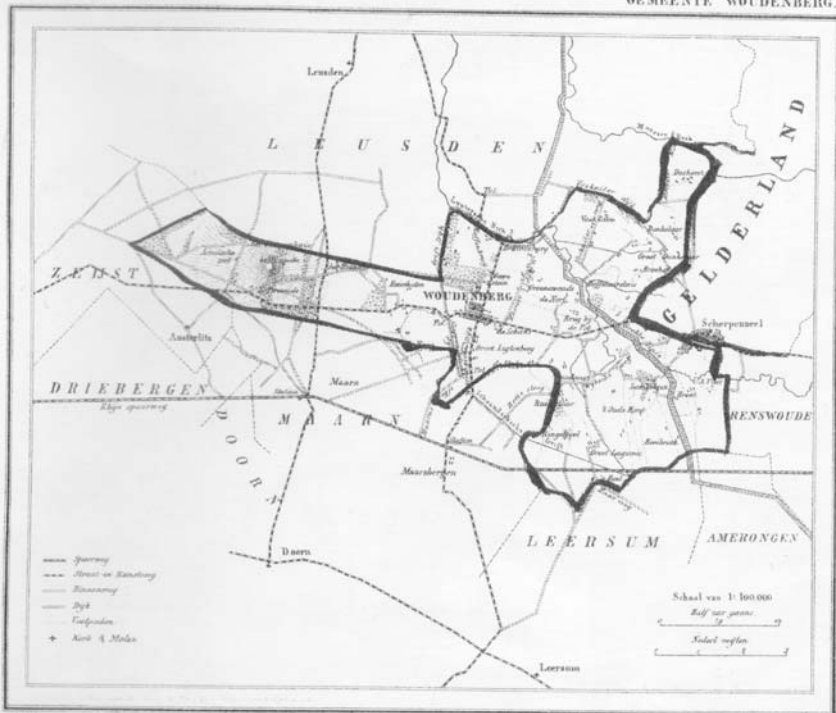
- Jaarboeken 'Oud-Utrecht' 1970 t/m 1992
- Kunstreisboek voor Nederland 1965
- 'Op zoek naar onze voorouders' (handleiding voor genealogisch onderzoek)
- Kastelenbode provincie Utrecht 1948

Gevraagd van 1995 of eerder:

Voor zijn serie over Oud-Woudenbergse families zoekt Wim de Greef nog:

1. oude telefoongidsen (of adresboeken) waar Woudenberg in staat.
2. de jaarlijkse gemeentegidsen van Woudenberg
3. de 2-jaarlijkse informatiegids van de Hervormde (Grote) Kerk
4. het jaarlijkse programma van de Feestweek rond Koninginnedag

Als u iets heeft of iemand weet die iets heeft, neemt u dan a.u.b. rechtstreeks met hem contact op. Elk exemplaar is welkom. Zijn e-mail is wimdegreef@hotmail.com
telefoon 033-2864170. Bij voorbaat hartelijk dank!

1865

300 Bandoes. 5050 Inwoners.

Uitgave van Hugo Sprinckel te Leuswarden